

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»
Навчально-науковий інститут моделювання та аналізу патологічних процесів
UNIVERSITATEA «ALEXANDRU IOAN CUZA» IAȘI (ROMÂNIA)
Facultatea de Filosofie și științe social-politice
HUMBOLDT-UNIVERSITÄT ZU BERLIN (DEUTSCHLAND)
Kultur-, Sozial- und Bildungswissenschaftliche Fakultät
UNIVERSITÄT ZÜRICH
Institut für Erziehungswissenschaften
RĪGAS VALSTS TEHNĪKUMS
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA TECHNICZNO-EKONOMICZNA
IM. KS. BRONISŁAWA MARKIEWICZA W JAROSŁAWIU
АГЕНЦІЇ ІНОЗЕМНИХ МОВ «РУНА» (М. ЛЬВІВ)

«ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК
ОСВІТИ ТА МЕДИЦИНИ: ІСТОРІЯ,
ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, ІННОВАЦІЇ»

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ПРИСВЯЧЕНОЇ 60-РІЧЧЮ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО

(23–24 листопада 2017 року)

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2017

Рекомендовано до друку вченою радою Навчально-наукового інституту моделювання та аналізу патологічних процесів (протокол № 2 від 25.10.2017)

Редакційна колегія:

Корда Михайло Михайлович	ректор ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України», заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор
Шульгай Аркадій Гавриллович	проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України», доктор медичних наук, професор
Кліщ Іван Миколайович	проректор з наукової роботи ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України», заслужений діяч науки і техніки України, доктор біологічних наук, професор
Федчишин Надія Орестівна	доктор педагогічних наук, завідувач кафедри іноземних мов ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України»

Відповідальний за випуск: кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України» **Ворона І.І.**

Автори несуть відповідальність за наукову вірогідність і коректність уміщених у збірнику матеріалів.

Транснаціональний розвиток освіти та медицини: історія, теорія, практика, інновації: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського (23–24 листопада 2017 р.). – Тернопіль, 2017. – 248 с.

Матеріали збірника присвячено висвітленню проблем, які обговорювалися на Міжнародній науково-практичній конференції «Транснаціональний розвиток освіти та медицини: історія, теорія, практика, інновації», а саме: реалії вищої освіти у порівняльно-історичній ретроспективі; стратегії розвитку транснаціональної освіти та медицини; педагогічні, філософські та психолінгвістичні проблеми змісту та організації навчального процесу інтеграції вищої медичної освіти України в європейський освітній простір; виховання особистості майбутнього фахівця в процесі професійної підготовки; мовна підготовка іноземних громадян у вітчизняних вищих навчальних закладах; інформаційні й інноваційні технології у методиці викладання іноземної мови для професійного спілкування та у підготовці фахівців медичних закладів; міжкультурна комунікація в умовах глобалізації та формування культури лікаря в умовах розвитку суспільства; проблеми та перспективи розвитку вищої (медичної) освіти. Видання призначене для науковців, аспірантів, викладачів, студентів та всіх, хто цікавиться здобутками у галузі освіти.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К., Ірпінь: Перун, 2001. – 1140 с.
2. 9 Закон України «Про освіту» ст. 15 Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12/ed19990813>
3. Національний стандарт України. ДСТУ ISO 9001:2015. (ISO 9001: 2015, IDT). Системи управління якістю. Вимоги. Видання офіційне. Київ, 2016. – 22 с. / Режим доступу : <http://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf>
4. Стан медичної освіти в Україні оціняють за міжнародними стандартами // Публікації МОЗ України Режим доступу: www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20170127_b.htm

Садовниченко Юрій Олександрович,

старший викладач,

кафедра медичної біології;

М'ясоєдов Валерій Васильович,

доктор медичних наук, професор,

проректор з наукової роботи,

Харківський національний медичний університет;

Пастухова Наталія Леонідівна,

кандидат біологічних наук, доцент,

старший науковий співробітник

відділу геноміки та молекулярної біотехнології,

ДУ «Інститут харчової біотехнології

та геноміки НАН України,

м. Харків, Україна

БІОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ

Серед завдань реформи вищої медичної освіти в Україні, ініційованої МОЗ України, – її інтеграція до світового освітнього простору, імплементація міжнародних стандартів професійних компетенцій майбутніх лікарів. Одним з перших напрямків реформування стало оновлення структури ліцензійних інтегрованих іспитів (ЛІІ) «Крок» та включення до ЛІІ «Крок 1», які складатимуть студенти-громадяни України, субтесту із відповідних завдань англійською мовою [3]. До переформатування ЛІІ «Крок 1» планується залучити міжнародних експертів та профільні організації. Однак впровадження цих ініціатив неможливе без перегляду змісту освіти принаймні з дисциплін, субтести з яких включені до ЛІІ.

Метою роботи став аналіз відповідності змісту дисципліни «Медична біологія» вимогам американського медичного ліцензійного іспиту USMLE (Step 1).

Згідно діючих навчальних планів підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я медична біологія вивчається протягом двох семестрів першого курсу. Загальний обсяг годин з дисципліни сягає 165 годин, з яких 90 годин аудиторних, для спеціальності 222 Медицина та 150 годин, з яких 90 аудиторних, для спеціальності 221 Стоматологія.

Примірними програмами дисципліни передбачено вивчення молекулярної та клітинної біології, медичної генетики та паразитології. Однак, якщо основна тематика програми відповідає вимогам USMLE Step 1, то зміст та розподіл часу в годинах, відведених на їх вивчення, категорично – ні.

Так, у США, де система додипломної медичної освіти є двоступеневою, вже абітурієнт до природничо-наукового коледжу у заявці до більшості ВНЗ має вказати, що вивчав поглиблений курс біології (AP Biology) з чотиригодинним тижневим навантаженням, і за результатами навчання здолав не менше 60% екзаменаційного тесту [1, 4]. Зауважимо, що програма цього курсу є змістовнішою, ніж сучасний курс медичної біології в Україні [4].

Задля вступу до медичного факультету університету у коледжі треба вивчати біологію щонайменше 240 аудиторних годин, половина з яких присвячена молекулярній та клітинній біології або генетиці з обов'язковим лабораторним практикумом. Випускник коледжу, складаючи підсумковий тест МСАТ (The Medical College Admission Test), зобов'язаний набрати не менше 472 з 528 балів, в тому числі 118 з 132 з біології.

Порівняння підручників, які використовуються у навчальному процесі старшими школами та коледжами США, зокрема Campbell Biology [5], з основним вітчизняним підручником «Медична біологія» [2] свідчить про невідповідність змісту біологічної складової вищої медичної освіти в Україні вимогам іноземних ліцензійних іспитів. Зокрема в останніх значна увага приділена висвітленню питань системи трансдукції сигналів у клітині, експресії генів, регуляції клітинного циклу й апоптозу, ембріонального розвитку у світлі сьогоденної інтерпретації біологічних явищ та процесів.

Те саме стосується й медичної паразитології, оскільки в останні десятиріччя було вивчено чимало нових видів найпростіших та гельмінтів, які є паразитами людини, зокрема *Acanthamoeba sp.*, *Naegleria fowleri*, *Cryptosporidium parvum*, *Anisakis simplex* та інші, визначені молекулярні механізми їхнього патогенезу. Вищезазначені види взагалі не згадуються ані у вітчизняних програмах підготовки магістрів, ані у підручнику.

Тож задля реалізації ініціатив МОЗ України щодо підвищення якості вищої медичної освіти з боку самого уповноваженого органу потрібно невідкладно розробити дорожню карту модернізації навчальних планів та примірних програм з медичної біології підготовки магістрів галузі знань 22 Охорона здоров'я, а також забезпечити належну інтеграцію суміжних дисциплін, ініціювати видання сучасних підручників, адаптованих до світових стандартів. Медичні заклади вищої освіти, зі свого боку, мають ініціювати підвищення кваліфікації викладачів та оновлення матеріально-технічної бази відповідних кафедр, внести корективи у систему внутрішнього контролю якості викладання дисципліни і своєчасно довести інформацію про зміни до відома освітянської спільноти.

Література:

1. Гуменюк В. Оцінювання якості медичної освіти у контексті навчання іноземних студентів в Україні / В. Гуменюк // Порівняльно-педагогічні студії. – 2013. – № 2–3 (16–17). – С. 186–192.
2. Медична біологія: підручник / Кол. авт.; За ред. В.П. Пішака, Ю.І. Бажори. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 608 с.
3. Шляхи реформування системи вищої медичної освіти в Україні в сучасних

умовах / О.В. Лінчевський, В.М. Черненко, Ю.С. П'ятицький, І.Є. Булах // Медична освіта. – 2017. – № 3. – С. 6–9.

4. AP Biology. Course and Exam Description. Revised edition. – New York: The College Board, 2015. – 189 p. – Режим доступу до джерела: <https://secure-media.collegeboard.org/digitalServices/pdf/ap/ap-biology-course-and-exam-description.pdf>

5. Campbell Biology 11th edition / L.A. Urry, M.L. Cain, P.V. Minorsky et al. – New York: Pearson, 2016. – 1490 p.

*Самойленко Тетяна Олександрівна,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Одеський національний медичний університет,
м. Одеса, Україна*

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Уміння спілкуватися мовою професії сприяє швидкому засвоєнню спеціальних дисциплін, підвищує ефективність праці, допомагає орієнтуватися у професійній діяльності та ділових контактах. З огляду на це проблема піднесення рівня мовної грамотності студентів-майбутніх фахівців, культури професійного мовлення набуває особливої актуальності.

Майбутнім фахівцям мова потрібна не як сукупність правил, а як система світобачення, засіб культурного співжиття в суспільстві, самовираження особистості.

На формування комунікативної компетенції впливає низка внутрішніх та зовнішніх факторів. До внутрішніх належать: мотиваційна сфера; внутрішня позиція особистості; розвиток та становлення власного «Я», почуття ідентичності особистості. До зовнішніх факторів належать соціальні умови: суспільство, в якому вживається конкретна мова, його соціальна структура. Постійні зміни, що проходять у нашому житті та житті нашої країни, вимагають високого рівня компетентності, адекватної поведінки у певній соціально-психологічній ситуації для досягнення мети бути високоосвіченою особистістю.

Поняття комунікативної компетентності впродовж років досліджується багатьма вченими, зокрема, П. Я. Гальперина, І. В. Кухти, Н. А. Сури, Ю. П. Федоренко, Ю. В. Ященко та ін.

Так, Н. В. Якса, А. А. Вербицький, П. Я. Гальперин термін комунікативної компетенції трактують як рівень уміння особистості встановлювати та підтримувати контакти з іншими; потребу в спілкуванні, впевненість у собі та власній самооцінці; соціально-ситуативну адаптованість і вільне володіння вербальними й невербальними засобами суспільної поведінки, що забезпечують регуляцію процесу спілкування [2, с. 34; 3, с. 48; 10, с. 25].

Формування мовної культури у вищих навчальних закладах передбачає три основні умови:

1. Спрямованість навчання студента не на здобуття мовних знань, а на вироблення навичок (граматичних, лексичних, фонетичних, мовленнєвих умінь), що забезпечують можливість здійснення іншомовної мовленнєвої діяльності під час спілкування, реалізацію мови в актах.